

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 855/2016-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Júliou Vestenickou, advokátska kancelária, Ševčenkova 5, Bratislava, a advokátkou Mgr. Katarínou Pastorkovou, Nad Plážou 22, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 1 a 2 a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. b) a c) a 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 14 Európskeho dohovoru o vydávaní uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 32/2013 zo 4. decembra 2013 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 To 6/10 z 22. septembra 2010, jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Ndt 15/2010 z 31. augusta 2010 a uzneseniami Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Tos 23/10 z 9. augusta 2010 a sp. zn. 3 Tos 25/10 zo 16. septembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 7. marca 2014, ktorou namieta porušenie svojich základných práv zaručených čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tos 23/10 z 9. augusta 2010, sp. zn. 3 Tos 25/10 zo 16. septembra 2010, sp. zn. 6 To 6/10 z 22. septembra 2010 a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Ndt 15/2010 z 31. augusta 2010 a sp. zn. 1 Tdo 32/2013 zo 4. decembra 2013.

Dňa 14. apríla 2014 bola ústavnému súdu doručená ďalšia sťažnosť sťažovateľa, zastúpeného advokátkou Mgr. Katarínou Pastorkovou, Nad Plážou 22, Banská Bystrica, doplnená podaniami doručenými ústavnému súdu 22. apríla a 29. apríla 2014, ktorou sťažovateľ namieta porušenie čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy, základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 1 a 2 a čl. 40 ods. 2 listiny, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. b) a c) a 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d) dohovoru a podľa čl. 14 Európskeho dohovoru o vydávaní uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 32/2013 zo 4. decembra 2013 a uznesením krajského súdu sp. zn. 6 To 6/10 z 22. septembra 2010, ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a čl. 40 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn.

2 Ndt 15/2010 z 31. augusta 2010 a uzneseniami krajského súdu sp. zn. 3 Tos 23/10 z 9. augusta 2010 a sp. zn. 3 Tos 25/10 zo 16. septembra 2010.

Uznesením ústavného súdu sp. zn. PLs. ÚS 3/2014 z 22. októbra 2014 boli obe uvedené sťažnosti sťažovateľa spojené na spoločné konanie.

Z obsahu sťažností a ich príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 3 T 23/2008 z 10. novembra 2009 uznaný vinným zo spáchania šiestich skutkov kvalifikovaných ako trestný čin vraždy podľa § 219 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a bol mu uložený súhrnný výnimočný trest odňatia slobody na doživotie.

Odsudzujúci rozsudok okresného súdu napadol sťažovateľ odvolaním, o ktorom rozhodoval krajský súd v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 6 To 6/2010. Na základe vznesenej námietky zaujatosti senát krajského súdu uznesením sp. zn. 6 To 6/10 z 22. júla 2010 vyslovil, že predseda senátu nie je vylúčený z vykonávania úkonov odvolacieho konania. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 23/10 z 9. augusta 2010 tak, že ju ako nedôvodnú zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Na základe námietky zaujatosti vznesenej voči celému senátu odvolacieho súdu krajský súd uznesením sp. zn. 6 To 6/10 z 2. augusta 2010 vyslovil, že senát krajského súdu nie je vylúčený z vykonávania úkonov odvolacieho konania v trestnej veci sťažovateľa. Proti uvedenému rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej navyše namietal zaujatosť všetkých sudcov krajského súdu, a navrhol odňatie veci vedenej na krajskom súde v odvolacom konaní pod sp. zn. 6 To 6/2010 tomuto súdu a jej prikázanie inému funkčne a vecne príslušnému súdu. O podanej sťažnosti (s výnimkou návrhu na delegáciu trestnej veci) rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 25/10 zo 16. septembra 2010 tak, že ju ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

O návrhu na delegáciu trestnej veci sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Ndt 15/2010 z 31. augusta 2010, ktorým trestnú vec sťažovateľa krajskému súdu neodňal.

Uznesením sp. zn. 6 To 6/2010 z 22. septembra 2010 krajský súd odvolanie sťažovateľa podané proti prvostupňovému rozsudku zamietol.

Sťažovateľ uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tos 23/10 z 9. augusta 2010 a sp. zn. 3 Tos 25/2010 zo 16. septembra 2010 (týkajúce sa podaných námietok zaujatosti) napadol sťažnosťou adresovanou ústavnému súdu 14. októbra 2010. Sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá pre nedostatok právomocí ústavného súdu na jej prerokovanie uznesením sp. zn. IV. ÚS 287/2011 zo 7. júla 2011, v ktorom ústavný súd konštatoval, že argumentáciu prezentovanú v sťažnosti môže sťažovateľ uplatniť prostredníctvom účinného prostriedku ochrany – dovolania proti druhostupňovému meritórnemu uzneseniu krajského súdu sp. zn. 6 To 6/2010 z 22. septembra 2010.

Sťažovateľ následne proti uzneseniu odvolacieho súdu sp. zn. 6 To 6/2010 z 22. septembra 2010 podal dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a), b), c), e), g), i) a k) Trestného poriadku. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tdo 32/2013 zo 4. decembra 2013 dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol pre nesplnenie dovolacích dôvodov.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že všetkými označenými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho označených práv.

Jadro časti argumentácie sťažovateľa sa odvíja od sťažovateľovho tvrdenia, že predseda senátu, ako aj celý senát krajského súdu v odvolacom konaní nespĺňali parametre neustrannosti a mali byť z konania o sťažovateľovom odvolaní vylúčení.

V podrobnostiach sťažovateľ argumentuje poukazujúc na okolnosti súvisiace s jedným zo skutkov odsudzujúceho rozsudku týkajúce sa spoluobžalovaných z tohto skutku. Sťažovateľ tu uvádza, že predseda senátu odvolacieho súdu v jeho trestnej veci sa sám cítil byť v označenej veci zaujatý, „*keď v januári 2009 požiadal o vylúčenie pri rozhodovaní o väzbe obž. [REDAKOVANÉ], z dôvodu údajného poznania sa s ďalším obžalovaným v tejto trestnej veci [REDAKOVANÉ]. Tento obžalovaný bol síce*

medzičasom vylúčený na samostatné konanie, špecifickosť previazania osôb v tomto konaní a skutok obžaloby vylučuje, aby tieto osoby boli súdené v dvoch konaniach.“

Okolnosti potvrdzujúce zaujatosť predsedu senátu odvolacieho súdu (ako aj všetkých členov senátu) vidí sťažovateľ aj v ďalšej situácii, keď mali podľa tvrdenia sťažovateľa členovia senátu v rámci predchádzajúceho väzobného rozhodovania v jeho trestnej veci v uznesení krajského súdu sp. zn. 2 Tos 53/09 zo 4. januára 2010 (o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby) prejedukovať vinu sťažovateľa konštatovaním: *„je nesporné, že obžalovaný – mal zorganizovať spáchanie obzvlášť závažnej trestnej činnosti v čase, keď bol vo výkone väzby, pričom sa mal dopustiť ďalších dielčích skutkov vraždy, ako to vyplýva z rozhodnutia okresného súdu, resp. obžaloby krajského prokurátora.“*

Sťažovateľ takýto postup považoval za porušenie princípu prezumpcie nevinu vo vzťahu k jeho osobe, preto, ako sám uvádza, podal voči všetkým členom senátu žalobu o ochranu osobnosti a aj túto skutočnosť považuje za jeden z relevantných dôvodov vylúčenia dotknutého senátu z rozhodovania o jeho odvolaní, keďže sa podaním uvedenej žaloby *„dostali do vzájomného sporu“*.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že žalobu o ochranu osobnosti proti členom senátu odvolacieho súdu podal 8. júla 2010, teda podľa tvrdenia sťažovateľa v čase, keď ešte nepoznal zloženie senátu odvolacieho súdu. Sťažovateľ dôvodí, že až po doručení oznámenia o termíne verejného zasadnutia odvolacieho konania mal reálnu možnosť zistiť zloženie odvolacieho senátu.

Sťažovateľ na podporu svojej argumentácie predostiera tvrdenie, že opodstatnenosť vylúčenia predsedu senátu odvolacieho súdu vyplýva aj zo spomínaného uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 287/2011 zo 7. júla 2011, keďže v ňom ústavný súd podľa názoru sťažovateľa konštatoval, že všetky skutočnosti namietané sťažovateľom v podanej sťažnosti *„zakladajú dôvod na dovolanie“*.

V ďalšej rovine sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy a tiež čl. 6 ods. 1 dohovoru v sťažnostnom konaní sp. zn. 3 Tos 23/10 týkajúcom sa podanej námietky zaujatosti voči predsedovi senátu odvolacieho súdu, kde predkladá túto argumentáciu:

«V zmysle záznamu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Tos/23/10 nachádzajúcom sa v mojom trestnom spise 3T 23/08 na čl. 13 188 je uvedené, že v trestnej veci proti mne, sťažovateľovi, „došlo ku zmene v zložení senátu tak, že namiesto [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] konali v senáte [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], pretože išlo o náhlu prekážku spôsobenú tým, že [REDAKOVANÉ] sa v období od 9.8. do 27.8.2010 nachádzala na dovolenke, [REDAKOVANÉ] bol na dovolenke v termíne od 6.8. do 18.8.2010 a [REDAKOVANÉ] pôsobil ako prokurátor, a tak bol vylúčený z konania vo veci podľa § 31 ods. 2 Tr. por. Tento postup bol odôvodnený ustanovením § 51 ods. 6 zák. č. 757/2004 Z.z. V prípade [REDAKOVANÉ] sa však nejednalo o náhlu prekážku, ktorá by mu bránila vykonávať úkony a rozhodovať vo veci po kratší čas ako 6 týždňov, ale o prekážku trvalú. Takto potom bolo zjavné, že tento senát nemohol byť senátom, ktorému vec bola pridelená, ktorý by mohol v mojej veci rozhodovať a to práve z dôvodu existencie prekážky trvalého charakteru na strane [REDAKOVANÉ]. Z týchto dôvodov potom nebo spôsobilý celý senát, pretože v jeho zložení nebol zaradený zákonný sudca. Tohto nebolo možné nahradiť postupom v zmysle ustanovenia § 51 ods. 6 zák. č. 757/2004 Z. z. Už vonkoncom nebolo možné aplikovať postup „Rozvrh práce trestného úseku Krajského súdu na rok 2010“ podľa abecedného poradia a prítomnosti na pracovisku.»

Obdobne formuluje sťažovateľ porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndt 15/2010 o uplatnenom návrhu na delegáciu trestnej veci sťažovateľa, kde predkladá túto argumentáciu:

„Tá istá situácia sa opakuje v konaní pred Najvyšším súdom SR, kde sa nachádza obdobný podľa mňa, sťažovateľa, nezákonný postup. Najvyšší súd SR v Bratislave dňa 25.8.2010 prijal návrh na začatie konania v mojej právnej veci tak, že vec bola pridelená do senátu 2Ndt a bola vedená pod sp. zn. 2Ndt/15/2010 tak, ako to vyplýva z čl. 13 225 spisu 3T 23/08. Z úradného záznamu zo dňa 31.8.2010 z čl. 13 320 citovaného spisu vyplýva, že vzhľadom k čerpaniu riadnej dovolenky predsedu senátu 2To [REDAKOVANÉ] a predsedu senátu 3To [REDAKOVANÉ] v zmysle rozvrhu práce NS SR

na rok 2010 čl. IV. Bod 2 písm. a) veta druhá – zastupuje predsedu senátu 2To [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], predsedu senátu 4To. Podľa rozvrhu práce NS SR na rok 2010 str. 15 predsedami senátu sú [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], avšak s rozdielnym obsadením senátov.

Ak mal vo veci rozhodovať zákonný predseda senátu 2To [REDACTED] a tohto zastupoval [REDACTED], ktorý bol tiež na dovolenke, bolo v rozpore so zákonom (zák. č. 757/2004 Z. z.) také postupovanie aké má na mysli čl. IV. Bod 2 písm. a) veta druhá Rozvrhu práce NS SR na rok 2010, pretože to bolo v rozpore s ustanovením § 51 ods. 1 zákona o súdoch, lebo nedošlo k náhodnému výberu pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, ako to má na mysli citované zákonné ustanovenie .“

Sťažovateľ v ďalšom bode namieta porušenie zásady špeciality. Na tomto mieste sťažovateľ uvádza, že v priebehu roka 2003 bol vydaný z Českej republiky do Slovenskej republiky pre účely vykonania zvyšku trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 T 23/99 z 28. januára 2000 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 To 19/2000 zo 7. februára 2001, pričom sa pri vydávaní nevzdal práva špeciality, a teda podľa jeho názoru od momentu vydania sa naňho vzťahovala zásada špeciality. V nadväznosti na to sťažovateľ poukazuje na trestnoprosesné úkony týkajúce skutkov spáchaných pred označeným vydaním z Českej republiky, ktoré boli realizované po predmetnom vydaní orgánmi činnými v trestnom konaní, a to ešte pred tým, ako bol zadovážený dodatočný súhlas na trestné stíhanie, udelený justičným orgánom Českej republiky (vznesenie obvinenia vo veciach dvoch skutkov 25. októbra 2006 – dodatočný súhlas z 26. januára 2007; vznesenie obvinenia 21. februára 2007 a 4. apríla 2006 – dodatočný súhlas z 2. mája 2007). Sťažovateľ argumentuje, že bolo proti nemu vedené trestné stíhanie v rozpore s ustanoveniami § 9 ods. 1 písm. b) a g) Trestného poriadku, proti označeným úkonom, ktoré považoval za nezákonné, podal sťažnosť, avšak orgány prokuratúry ju zamietli.

Ďalej sťažovateľ dôvodí porušením zásady rovnosti zbraní, kde prezentuje názor, že konajúce súdy preferovali dôkazy v jeho neprospech predložené stranou obžaloby, kým

sťažovateľom ponúknuté dôkazy predložené k jeho obhajobe odmietli, resp. ignorovali. Konkrétne sťažovateľ uvádza, že „vznikol rozpor medzi závermi znalcov z odvetvia psychológie pribratými na jednej strane orgánmi činnými v trestnom konaní, resp. súdu, a na druhej strane znalcami zo strany obhajoby. Rozpor sa týkal otázky resocializačnej prognózy, teda či existuje možnosť mojej nápravy. Z hľadiska výmery trestu odňatia slobody boli rozhodujúcim faktorom v zmysle § 29 ods. 3 písm. c) Tr. zák. zistenia znalcov, či je alebo nie je nádej na moju nápravu trestom do 25 rokov.“. Sťažovateľ v nadväznosti na to dodáva: «Nič nebránilo Okresnému súdu Prešov, resp. Krajskému súdu v Prešove odstrániť pochybnosti v tomto smere aplikáciou ustanovenia § 147 ods. 1 Tr. por. a pribrať na podanie znaleckého posudku „znalecký ústav“, ktorý by v konečnej platnosti zistil z psychologického aspektu – či u mňa je alebo nie je možnosť nápravy.»

Napokon vo vzťahu k námietke porušenia jeho základného práva na zákonného sudcu predostiera sťažovateľ tvrdenie, že v jeho veci „rozhodol miestne a vecne nepríslušný súd, teda okresný súd a krajský súd rozhodoval v rozpore s pravidlami upravujúcimi príslušnosť súdov v zmysle ustanovení § 15 a nasl. Tr. por., zák. č. 757/2004 Z.z., a rozvrhom práce Okresného súdu Banská Bystrica“.

Sťažovateľ v sťažnosti chronologicky popisuje zmeny konajúcich súdov, kde uvádza, že 20. apríla 2006 bola podaná prokurátorom Krajskej prokuratúry v Prešove obžaloba pre jeden zo série skutkov (skutok „[REDAKOVANÉ]“), a to na Okresnom súde Banská Bystrica, ktorému bola potom podaná prokurátorom Krajskej prokuratúry v Prešove obžaloba aj za ďalší skutok (skutok „[REDAKOVANÉ]“) a obe veci boli uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 3 T 14/06 z 24. októbra 2006 spojené na spoločné konanie. Následne bola označená vec postúpená Špeciálnemu súdu, keďže bol jeden z obžalovaný stíhaný za „korupčnú vec“, avšak uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 To 339/06 z 15. novembra 2006 bol výrok o postúpení veci Špeciálnemu súdu zrušený a bolo uložené Okresnému súdu Banská Bystrica, aby vec prejednal a rozhodol. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 3 T 14/2006 z 21. decembra 2006 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 TO 9/07 z 1. februára 2007 boli označené obžaloby odmietnuté a vec vrátená do prípravného konania pre porušenie zásady špeciality. Sťažovateľ ďalej uvádza, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Ndt 2/2007 z 22. januára

2007 bolo rozhodnuté o návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry v Košiciach na odňatie a prikázanie veci (skutok „[REDACTED]“ a skutok „[REDACTED]“) tak, že trestná vec sa Krajskému súdu v Banskej Bystrici neodníma. Sťažovateľ dodáva, že po vrátení veci na došetrenie príslušný vyšetrovateľ Policajného zboru vylúčil trestnú vec týkajúcu sa jedného skutku (skutok „[REDACTED]“) zo spoločného konania s trestnou vecou týkajúcou sa druhého skutku (skutok „[REDACTED]“) a trestná vec týkajúca sa tohto druhého skutku bola následne pripojená k trestným veciam, ktoré boli predmetom konania na okresnom súde vedenom pod sp. zn. 3 T 23/08.

Sťažovateľ na tomto mieste namieta, že nesúhlasí so stanoviskom najvyššieho súdu v predmetnej záležitosti, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že podanie obžaloby bolo tým zákonným úkonom, na základe ktorého sa začalo súdne konanie a bola určená príslušnosť súdu na konanie o obžalobe.

Na základe všetkých uvedených argumentov sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 1 a 2 a čl. 40 ods. 2 listiny, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. b) a c) a 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), c) a d) dohovoru a podľa čl. 14 Európskeho dohovoru o vydávaní uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 32/2013 zo 4. decembra 2013 a uznesením krajského súdu sp. zn. 6 To 6/10 z 22. septembra 2010, jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a čl. 40 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndt 15/2010 z 31. augusta 2010 a uzneseniami krajského súdu sp. zn. 3 Tos 23/10 z 9. augusta 2010 a sp. zn. 3 Tos 25/10 zo 16. septembra 2010, označené rozhodnutia zrušil a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru uzneseniami krajského súdu sp. zn. 3 Tos 23/10 z 9. augusta 2010 a sp. zn. 3 Tos 25/10 zo 16. septembra 2010

Sťažovateľ uplatnil námietku porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru uzneseniami krajského súdu sp. zn. 3 Tos 23/10 z 9. augusta 2010 a sp. zn. 3 Tos 25/10 zo 16. septembra 2010. Už z obsahu sťažnosti je zrejmé, že bola identická námietka porušenia označených práv predmetnými uzneseniami krajského súdu sťažovateľom v minulosti uplatnená, pričom o nej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 287/2011-33 zo 7. júla 2011, keď sťažnosť sťažovateľa odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie, keďže v príslušnom štádiu trestného konania princíp subsidiárnej právomoci nedovoľoval ústavnému súdu vstúpiť do konania a nahradiť dovolací súd pri poskytovaní ochrany označeným právam sťažovateľa.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje na to, že predchádzajúce rozhodnutie o odmietnutí návrhu na začatie konania pre nedostatok právomocí je rozhodnutím, ktoré má na mysli citované ustanovenie § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru napadnutými uzneseniami pri predbežnom prerokovaní ako neprípustnú odmietol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndt 15/2010 z 31. augusta 2010

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich označených práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2Ndt 15/2010 z 31. augusta 2010, ktorým tento rozhodol o návrhu sťažovateľa na delegáciu jeho trestnej veci (z odvolacieho – krajského súdu na iný súd toho istého druhu a stupňa) z dôvodov zaujatosti všetkých sudcov krajského súdu tak, že trestnú vec sťažovateľa krajskému súdu neodňal.

Sťažovateľ s predmetným rozhodnutím nesúhlasí a je toho názoru, že v dôsledku nevyhovenia jeho návrhu na delegáciu veci rozhodovali v sťažnostnom stupni o nim uplatnených námietkach zaujatosti sudcovia, ktorí nespĺňali požiadavku nestrannosti. Sťažovateľ voči uvedenému uzneseniu formuluje aj argumentáciu o nedostatkoch pri kreovaní senátu tohto súdu, v čom vidí porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu, ktoré je garančným predpokladom na naplnenie práva na nestranný súd).

Ústavný súd pripomína, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09, III. ÚS 421/2016). V časti sťažnosti smerujúcej proti predmetnému rozhodnutiu musel ústavný súd sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomocí na jej prerokovanie, keďže existovali možnosti nápravy (potenciálneho porušenia základného práva na nestranného sudcu) v ďalšom priebehu konania.

Základné právo na súdnu ochranu je „výsledkové“. To znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie bude ako celok spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, III. ÚS 421/2016).

Ústavný súd k okolnostiam sťažovateľovej veci uvádza, že predmet konania o uplatnenom návrhu na delegáciu veci nemožno stotožňovať s predmetom konania, v ktorom dotknutý sudca koná a rozhoduje. Konanie o návrhu na delegáciu veci inému súdu končí rozhodnutím, ktorým vec je alebo nie je odňatá a prikázaná inému súdu. Toto rozhodnutie však nie je rozhodnutím o otázke tvoriacej predmet trestného konania. Konanie o uvedenom návrhu preto predstavuje čiastkový procesný postup všeobecného súdu smerujúci k rozhodnutiu slúžiacemu na zabezpečenie rozhodovania trestnej veci nestranným súdom. Kvalita rozhodovania súdu o návrhu na delegáciu tak nachádza svoj odraz i v kvalite meritórneho rozhodnutia v konaní, v ktorom bola námietka zaujatosti sudcov vznesená (III. ÚS 30/2010, III. ÚS 421/2016).

V spojitosti s tým ústavný súd zastáva názor, že namietané uznesenie najvyššieho súdu by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľa len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľa, ktorý bol týmto uznesením spôsobený, pričom by sa negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (III. ÚS 30/2010, III. ÚS 421/2016), čo nie je sťažovateľov prípad, pretože sťažovateľ v uvedenom smere ochranu uplatnil prostredníctvom odvolania a dovolania.

3. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a listiny a práv podľa dohovoru a Európskeho dohovoru o vydávaní uzneseniami krajského súdu sp. zn. 6 To 6/10 z 22. septembra 2010 a najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 32/2013 zo 4. decembra 2013

Ústavný súd sa oboznámil s obsahom rozhodovania súdov o sťažovateľom uplatnených námietkach zaujatosti, aby posúdil, či výkon právomoci konajúcich súdov v trestnej veci sťažovateľa zodpovedá limitom sťažovateľom uplatnených článkov ústavy, listiny a dohovoru, inými slovami, či bolo v trestnej veci sťažovateľa garantované jeho právo na nestranný súd ako základný predpoklad nezaujatého a neutrálneho postupu a v konečnom výsledku objektívneho posúdenia všetkých skutočností relevantných pre rozhodnutie vo veci sťažovateľa.

V prvom rade sa ústavný súd oboznámil s obsahom odôvodnenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 6 To 6/10 z 22. júla 2010, ktorým krajský súd rozhodol o sťažovateľom uplatnenej námietke zaujatosti podanej voči predsedovi senátu odvolacieho súdu tak, že nevyhlúčil predsedu senátu z vykonávania úkonov odvolacieho konania.

V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol:

„Predovšetkým je potrebné uviesť to, že trestná vec obžalovaného [REDAKOVANÉ] bola rozhodnutím súdu prvého stupňa vylúčená na samostatné konanie, čo ešte len bude predmetom preskúmavania odvolacieho súdu. Ide o procesné rozhodnutie, proti ktorému zákon nepripúšťa žiadny opravný prostriedok. O oznámení sudcu [REDAKOVANÉ] v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por., ktoré sa týkalo výlučne iba obž. [REDAKOVANÉ] bolo právoplatne rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Nto 2/08 zo dňa 7.2.2008 tak, že sudca [REDAKOVANÉ] nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 6 Tpo 1001/08. Následne sťažnostný senát Krajského súdu v Prešove v zložení predsedu senátu [REDAKOVANÉ] a sudcovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] uznesením sp. zn. 6Tpo 1001/08 z 12.02.2008 predĺžil lehotu trvania väzby u obž. [REDAKOVANÉ] a zároveň zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 0Tp 36/07 z 30.01.2008.

Uvedená skutočnosť nemôže v žiadnom prípade zakladať dôvod na terajšie vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania u obž. [REDAKOVANÉ] a obž. [REDAKOVANÉ].

Rovnako tak nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v predmetnej trestnej veci účasť sudcu [REDAKOVANÉ], ako člena sťažnostného senátu Krajského súdu v Prešove, na rozhodovaní o sťažnosti obž. [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. V dôvodoch uznesenia, na ktoré poukazuje obžalovaný vo vznesenej námietke zaujatosti je totiž konštatované, že obžalovaný mal zorganizovať spáchanie obzvlášť závažnej trestnej činnosti v čase, keď bol vo výkone väzby, pričom sa mal dopustiť ďalších dielčích skutkov vraždy, ako to vyplýva z rozhodnutia okresného súdu, resp. z obžaloby krajského prokurátora. Z citovaného nie je možné v žiadnom prípade vyvodiť záver o vyslovení viny, ako sa o to pokúša obžalovaný. Ide o vytrhnutie určitej citácie z celkového kontextu odôvodňujúcej časti uznesenia, ale aj uznesenia súdu I. stupňa. V danom prípade sa odôvodňovala materiálna podmienka dôvodov väzby tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 71 ods. 1 Tr. por.

Podanie žaloby na ochranu osobnosti je síce skutočnosťou, ktorá by mohla zakladať negatívny vzťah medzi sudcom a obžalovaným. Namietaný predseda senátu [REDAKOVANÉ] v tejto súvislosti je nútený konštatovať, že doposiaľ vždy vo všetkých jemu pridelených trestných veciach rozhodoval nestranné a nezaujato. Potvrdzujú to desiatky právoplatne rozhodnutých vecí, pričom ani v jednej z nich nebolo rozhodnuté, že by som rozhodoval nezákonne, nespravodlivo alebo zaujato. Nie inak tomu bolo aj v trestných veciach obžalovaného [REDAKOVANÉ]. Odlišný názor tohto obžalovaného na konštatovaní namietaného sudcu nič nemení.

Zákonný predseda odvolacieho senátu napriek podanej žalobe nepociťoval a nepociťuje proti obžalovanému žiadnu negatívnu reakciu. Doposiaľ obžalovaný [REDAKOVANÉ] osobu sudcu [REDAKOVANÉ] nikdy nenamietal, hoci sa tento podieľal na rozhodovaní viacerých vecí týkajúcich sa tohto obžalovaného. Na strane namietaného sudcu tu nie je daná existencia subjektívnej alebo objektívnej zaujatosti sudcu. Napokon ani sám obžalovaný, okrem ním citovaného jediného uznesenia, kde sudca [REDAKOVANÉ] bol členom senátu a nie predsedom senátu, neuvádzal konkrétne

skutočnosti preukazujúce negatívny vzťah tohto sudcu voči jeho osobe. Rozhodovanie v trestných veciach samo o sebe, bez ďalšieho, nemôže byť dôvodom na vylúčenie zákonného sudcu.

O žalobe obžalovaného nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté. Obžalovanému [REDAKOVANÉ] dňom 8.11.2010 končí celková lehota trvania väzby v tejto trestnej veci. Možno sa preto právom domnievať, že zo strany tohto obžalovaného ide o úmyselné obštrukcie, s úmyslom oddialiť rozhodnutie aj o jeho odvolaniach proti vyhlásenému rozsudku do tej doby, pokiaľ nebude prepustený z väzby. Predseda senátu sa necíti byť zaujatým ani v tejto trestnej veci a preto nevidí žiadny dôvod k tomu, aby bol na základe námietky zaujatosti obžalovaného vylúčený z vykonávania úkonov v tomto trestnom konaní.“

Krajský súd rozhodujúci o sťažnosti podanej proti uvedenému rozhodnutiu v uznesení sp. zn. 3 Tos 23/10 z 9. augusta 2010 v podstate odkázal na prezentované odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia, keďže sa s dôvodmi v ňom uvedenými stotožnil. Na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia krajský súd v odôvodnení namietaného druhostupňového uznesenia uviedol, že vo väzobnom rozhodnutí sp. zn. 2 Tos 53/09 zo 4. januára 2010 súdom použitú formuláciu nemožno kvalifikovať ako prejedikovanie viny sťažovateľa, ale iba ako vyhodnotenie splnenia materiálnych podmienok dôvodov väzby. K námietke sťažovateľa o podaní civilnoprávnej žaloby krajský súd zdôraznil, že inštitút odňatia veci zákonnému sudcovi a jej pridelenie inému sudcovi treba vnímať ako postup neštandardný a výnimočný, podmienený náležitým preukázaním okolností odôvodňujúcich vylúčenie sudcu, za ktorú nemožno v prípade sťažovateľa považovať podanie „zjavne neopodstatnenej občianskoprávnej žaloby“.

Po oboznámení sa s obsahom ďalšieho uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tos 25/10 zo 16. septembra 2010, ktorým tento rozhodol o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa podanej proti prvostupňovému rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 6 To 6/10 z 2. augusta 2010 o nevyhlásení členov senátu odvolacieho súdu, ústavný súd zistil, že sú dôvody, na ktorých krajský súd založil svoje rozhodnutie v podstate totožné s predchádzajúcimi prezentovanými rozhodnutiami krajského súdu o námietke zaujatosti podanej proti predsedovi senátu odvolacieho súdu.

V uznesení sp. zn. 6 To 6/10 z 22. septembra 2010, ktorým krajský súd zamietol odvolanie sťažovateľa podané proti prvostupňovému odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu, krajský súd konštatoval, že o všetkých sťažovateľom podaných námietkach zaujatosti (proti predsedovi senátu, proti všetkým členom senátu a proti všetkým sudcom krajského súdu) bolo právoplatne rozhodnuté, a to zamietavým postojom, ktorý považoval odvolací súd za zákonný. Najvyšší súd vo svojom uznesení sp. zn. 1 Tdo 32/2013 zo 4. decembra 2013, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, považoval všetky rozhodnutia o sťažovateľom podaných námietkach zaujatosti za zákonné a nezistil naplnenie sťažovateľom namietaného dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku (vo veci konal alebo rozhodol sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania).

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorého judikatúru ústavný súd pri svojom rozhodovaní už tradične zohľadňuje, nestrannosť definoval vo veci Piersack v. Belgicko, rozsudok z 1. 10. 1982, č. 8692/79, ako absenciu predsudku alebo zaujatosti.

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v trestnom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia pre zaujatosť. Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania, alebo na základe návrhu samotného sudcu. Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97).

Nestrannosť sudcu treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prerokovávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Le Compte, Van Leuven a De Meyere v. Belgicko, rozsudok ESĽP z 23. 6. 1981, č. 6878/75 a č. 7238/75).

Nemožno sa uspokojiť len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti, ale treba skúmať, či sudca poskytuje záruky nestrannosti aj z objektívneho hľadiska. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti často pripomína anglické príslovie: „justice must not only be done, it must also be seen to be done“, teda „spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že je vykonávaná“ (Delcourt v. Belgicko, rozsudok ESĽP zo 17. 1. 1970, č. 2689/65). Sudca sa má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný, a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti. Preto nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo, rozsudok ESĽP z 10. 6. 1996, č. 22399/93).

Judikatúra ESĽP vyžaduje, aby sa obava z nedostatku nestrannosti zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu (Hauschildt

v. Dánsko, rozsudok ESLP z 24. 5. 1989, č. 10486/83). Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, ich právnym zástupcom, svedkom a pod.

Pri rozhodovaní, či v danom prípade existuje legitímny dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je subjektívne vnímanie účastníka konania síce dôležité, avšak nie je rozhodujúce. Rozhodujúcim je to, či obava môže byť považovaná za objektívne dôvodnú (Thorgeir Thorgeirson v. Island, rozsudok z 25. 6. 1992, č. 13778/88). Samotná skutočnosť, že súd rozhodol v neprospech sťažovateľa, nie je postačujúca pre záver, že súd nebol nestranný (Shalimov v. Ukrajina, rozsudok ESLP zo 4. 3. 2010, č. 20808/02).

Významným aspektom môže byť skutočnosť, že sudca v predchádzajúcich fázach konania sám oznámil svoju zaujatosť z dôvodu, ktorý aj po uvedenom vyhlásení pretrvával (Panyik v. Maďarsko, rozsudok ESLP z 12. 7. 2011, č. 12748/06).

V súvislosti s možnou účasťou zákonného sudcu na procesných úkonoch predchádzajúcich rozhodovaniu v merite veci, ESLP vyslovil princíp, podľa ktorého skutočnosť, že sudca (či už prvostupňového súdu alebo súdu odvolacieho) v priebehu konania participoval na procesnom rozhodovaní prípravného konania, vrátane rozhodovania o väzbe, nemôže sama osebe spochybniť jeho nestrannosť, pokiaľ samozrejme neexistujú určité osobité okolnosti, ktoré by mohli viesť k opačnému záveru (Hauschildt v. Dánsko, rozsudok ESLP z 24. 5. 1989, č. 10486/83).

Za takéto zvláštne okolnosti považuje ESLP aj skutočnosť, že zákonný sudca rozhodujúci v merite veci v predchádzajúcom väzobnom rozhodovaní použil formulácie signalizujúce prejudikovanie viny, teda porušenie princípu prezumpcie neviny voči obvinenému (Nešťák v. Slovensko, rozsudok ESLP z 27. 2. 2007, č. 65559/01; Mironenko a Martenko v. Ukrajina, rozsudok ESLP z 10. 10. 2009, č. 4785/02).

V intenciách prezentovanej judikatúry ústavného súdu, ako aj judikatúry ESLP pristúpil ústavný súd k posúdeniu námietok sťažovateľa o porušení jeho práva na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom.

Opodstatnenosť svojich obáv z nedostatku nestrannosti predsedu odvolacieho senátu, ako aj ostatných členov odvolacieho senátu opiera sťažovateľ o tri skutočnosti. Prvou takouto skutočnosťou uplatnenou vo vzťahu k predsedovi odvolacieho senátu je osobné vyhlásenie tohto zákonného sudcu o svojej zaujatosti v predchádzajúcej fáze konania, konkrétne pri rozhodovaní o väzbe spoluobvinených sťažovateľa. Druhou takouto skutočnosťou je tvrdenie sťažovateľa o použití formulácií signalizujúcich prejedikovanie viny sťažovateľa členmi odvolacieho senátu v predchádzajúcom väzobnom rozhodovaní. Napokon treťou skutočnosťou odvíjajúcou sa od skutočnosti druhej, na ktorú sťažovateľ poukazuje, je okolnosť podania občianskoprávnej žaloby z dôvodu sťažovateľom prezentovaného tvrdenia o porušení prezumpcie neviny členmi odvolacieho senátu pri rozhodovaní o jeho väzbe.

Je nepochybniteľné, že zákonný sudca (predseda odvolacieho senátu) oznámil svoju zaujatosť v predchádzajúcom štádiu trestného konania pri rozhodovaní o väzbe dvoch spoluobvinených dôvodne podozrivých zo skutku spolu so sťažovateľom, a to pre pomer k osobe jedného zo spoluobvinených. Tu však treba zdôrazniť, že dôvod, o ktorý sa sudcom prezentovaná zaujatosť opierala, a to osobná väzba k jednému zo spoluobvinených, následne odpadol, keďže konanie proti tomuto spoluobvinenému bolo vylúčené na samostatné konanie. Je síce pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že sa trestné stíhanie sťažovateľa a tohto spoluobvineného viaže na totožný skutok, vylúčením trestného stíhania označeného spoluobvinenému na samostatné konanie bol však faktor osobného pomeru zákonného sudcu k tomuto spoluobvinenému, anonymizáciou osoby spoluobvineného v odvolacom konaní vo veci sťažovateľa, ku ktorej vylúčením veci tohto spoluobvineného došlo, fakticky potlačený.

Ústavný súd sa oboznámil s obsahom uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tos 53/09 zo 4. januára 2010, kde rozhodovali o väzbe sťažovateľa v sťažnostnom stupni členovia

senátu odvolacieho súdu, ktorí mali podľa názoru sťažovateľa použiť v odôvodnení tohto rozhodnutia formuláciu svedčiacu o prejedikovaní viny voči jeho osobe a porušení princípu prezumpcie neviny. Predmetným uznesením bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa, ktorou napadol prvostupňové uznesenie o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby. V označenom sťažnostnom uznesení sa krajský súd stotožnil so závermi prvostupňového rozhodnutia, ktorého odôvodnenie vo svojom rozhodnutí aj citoval a nadviazal naň vlastnou dodatočnou argumentáciou. V uznesení krajský súd prezentoval tieto relevantné pasáže prvostupňového rozhodnutia:

„Okresný súd po oboznámení sa s vyjadrením obžalovaného a po preskúmaní spisového materiálu, vzťahujúceho sa k dôvodom väzby, dospel k záveru, že aj v tomto štádiu trestného stíhania doposiaľ zistené skutočnosti nasvedčujú dôvodnosti obavy, že by obžalovaný mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, resp. výkonu uloženého výnimočného trestu. Opakovane okresný súd zdôraznil, že táto obava je daná len v rovine pravdepodobnosti a nie v rovine istoty vo vzťahu k dôsledkom, ktoré môžu nastať v prípade, ak obžalovaný nebude vo väzbe, ako aj vo vzťahu k vývoju trestného stíhania, ktoré nemožno v tomto štádiu konania prejedikovať, ale iba predpokladať.

Obava z pokračovania v trestnej činnosti, z ktorej bol obžalovaný uznávaný vinným vyplýva z tej skutočnosti, že skutku uvedeného v bode 6/ mal sa dopustiť počas výkonu väzby, do ktorej bol vzatý práve z dôvodu zabránenia v páchaní ďalšej trestnej činnosti. Ak teda výkon väzby nemal zabrániť obžalovanému v páchaní, resp. zorganizovaní najzávažnejšej trestnej činnosti, je o to viac odôvodnená obava, že tak môže činiť aj v súčasnosti.“

V nadväznosti na uvedené pasáže krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol: *„Krajský súd v Prešove sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu, na ktoré v podobnostiach odkazuje.*

Aj krajský súd dospel k záveru, že v súčasnom štádiu trestného stíhania sú dané konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú zotrvanie obžalovaného vo väzbe. Je nesporné, že obžalovaný mal zorganizovať spáchanie obzvlášť závažnej trestnej činnosti v čase, keď bol vo výkone väzby, pričom sa mal dopustiť ďalších dielčích skutkov vraždy, ako to vyplýva z rozhodnutia okresného súdu, resp. z obžaloby krajského prokurátora.“

Ústavný súd považuje tvrdenie sťažovateľa o prejedikovaní viny v predmetnom uznesení krajského súdu, od ktorého následne odvíja svoju obavu z nedostatku nestrannosti jednotlivých členov senátu odvolacieho súdu, za neopodstatnené.

Zásadne nemožno pri výklade zmyslu inkriminovanej vety zohľadniť výlučne jej obsah, práve naopak, je potrebné vychádzať aj z celkového kontextu odôvodnenia rozhodnutia, čo je základná metóda systematického výkladu. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že ťažiskovou skutočnosťou, ktorá bola v danom prípade pri rozhodovaní o väzbe zohľadnená ako rozhodujúca skutočnosť osvedčujúca dôvodnosť obavy z pokračovania v trestnej činnosti, bola okolnosť, že sa mal sťažovateľ jedného zo skutkov dopustiť počas výkonu väzby, na čo nadväzovala úvaha konajúceho súdu, že pokiaľ ani aktuálny výkon väzby nemal zabrániť sťažovateľovi v páchaní trestnej činnosti, je o to viac odôvodnená obava, že by sťažovateľ mohol na slobode pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Rozhodujúcim aspektom pri posúdení dôvodnosti tzv. pokračovacej väzby bola táto označená okolnosť a práve na ňu sa sústredil aj krajský súd, ktorý použil a viazal slovné vyjadrenie „*je nesporné*“ na skutočnosť výkonu väzby, počas ktorej sa mal sťažovateľ dopustiť jedného zo skutkov. Ústavný súd je dokonca toho názoru, že sťažovateľom ponímaný význam dotknutej vety nemožno vyvodiť ani izolovane, bez zohľadnenia celkového kontextu odôvodnenia, keďže krajský súd použil v danej vete slovné spojenie „*mal zorganizovať*“. Vzhľadom na uvedené hodnotí ústavný súd krajským súdom použitú formuláciu ako primeranú, majúcu charakter konštatovania podozrenia, nie viny sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedený predchádzajúci záver bez toho, aby ústavný súd vôbec pristupoval k úvahe, či je potenciálne prejedikovanie viny väzobným rozhodnutím vydaným v rámci trestného konania vôbec spôsobilé osvedčiť občianskoprávny nárok na ochranu osobnosti, pripisuje ústavný súd občianskoprávnej žalobe, ktorú sťažovateľ uplatnil, veľmi pochybnú hodnotu. Na tomto základe kvalifikuje ústavný súd obavu sťažovateľa z nedostatku nestrannosti členov odvolacieho senátu pre vedený „spor“ ako objektívne neopodstatnenú. Tu ústavný súd pripomína, že rozhodné pre jeho záver nebolo sťažovateľom prezentované, subjektívne vnímanie označeného „sporu“, ale objektívny

symptóm – pochybná hodnota podanej žaloby, ktorá viedla ústavný súd k záveru, že obavy sťažovateľa z nedostatku nestrannosti sú objektívne nedôvodné.

Na základe jednotlivých čiastkových záverov vyhodnotil ústavný súd subjektívne obavy sťažovateľa o nedostatku nestrannosti členov odvolacieho senátu za objektívne nedôvodné. V uvedenom smere tak ústavný súd posúdil námietku porušenia označených práv sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd sa vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa o porušení jeho základného práva na zákonného sudcu, ktorú sťažovateľ založil na tvrdení o miestnej a vecnej nepríslušnosti konajúceho súdu.

Ústavný súd poukazuje na relevantnú právnu úpravu – ustanovenia Trestného poriadku o vecnej a miestnej príslušnosti súdov.

Podľa § 16 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd v sídle krajského súdu vykonáva v prvom stupni konanie

a) o obzvlášť závažných zločinoch, za ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej dvanásť rokov, alebo

b) ak bol skutok spáchaný organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou.

Podľa § 17 ods. 1 Trestného poriadku konanie vykonáva súd, v ktorého obvode bol trestný čin spáchaný.

Podľa § 17 ods. 2 Trestného poriadku obvodom okresného súdu v sídle krajského súdu pre konanie o trestných činoch uvedených v § 16 ods. 1 je obvod tohto krajského súdu.

Podľa § 18 ods. 1 Trestného poriadku o všetkých trestných činoch toho istého obvineného a proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy spolu súvisia, sa môže vykonať spoločné konanie, ak to zrejme nebude brániť ukončeniu veci v primeranej lehote.

Podľa § 19 ods. 1 Trestného poriadku spoločné konanie vykonáva okresný súd v sídle krajského súdu, ak je príslušný vykonávať konanie aspoň o jednom z trestných činov podľa § 16 ods. 1. Ak však čo len jeden z trestných činov patrí do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu, spoločné konanie vykonáva Špecializovaný súd.

Podľa § 19 ods. 2 Trestného poriadku spoločné konanie vykonáva súd, ktorý je príslušný vykonávať konanie proti páchatel'ovi zločinu alebo konanie o najťažšom zločine.

Podľa § 20 Trestného poriadku ak je podľa predchádzajúcich ustanovení daná príslušnosť niekoľkých súdov, konanie vykonáva ten súd, na ktorom podal prokurátor obžalobu alebo ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom.

V rámci postupu pri určení vecnej a miestnej príslušnosti vo veci sťažovateľa boli aplikované ustanovenia § 16 ods. 1 písm. a) a písm. b) Trestného poriadku, kde na základe právnej kvalifikácie skutkov spadajúcich pod vymedzenie v zmysle uvedených ustanovení bola určená v prvom stupni konania vecná príslušnosť okresného súdu v sídle krajského súdu; ustanovenie § 18 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého vzhľadom na skutočnosť, že bol sťažovateľ obvinený z viacerých trestných činov, vykonalo sa o nich spoločné konanie; ustanovenia § 17 ods. 1 a § 20 Trestného poriadku, keďže išlo o rovnako závažné trestné činy, ktoré všetky neboli spáchané v obvode toho istého okresného súdu, bola daná na konanie miestna príslušnosť niekoľkých súdov a z nich teda vykonal konanie ten, na ktorom podal prokurátor obžalobu, a to Okresný súd Prešov, v obvode ktorého boli spáchané dva trestné činy.

Argumentáciu sťažovateľa, že bola v prípade jedného zo skutkov (skutok „[REDACTED]“) v predchádzajúcom štádiu konania špecifikovaným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici fixne založená miestna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica, hodnotí ústavný súd ako subjektívnu a chybnú interpretáciu relevantnej právnej úpravy. Po určení miestnej príslušnosti týmto uznesením totiž nasledovalo vrátenie veci v súvislosti s označeným skutkom do štádia prípravného konania, čím sa zmenili podmienky pre posúdenie miestnej príslušnosti špecifikovaného skutku v zmysle uvedených zákonných kritérií.

Ústavný súd vychádzajúc z relevantnej právnej úpravy a posúdiac postup pri založení miestnej príslušnosti konštatuje, že v prípade sťažovateľa bola vecná a miestna príslušnosť okresného súdu určená regulárnym postupom v intenciách príslušných zákonných ustanovení, čo vylučuje porušenie základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu.

Vzhľadom na uvedené posúdil ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v označenej časti ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ ide o časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ námietky porušenia svojich špecifikovaných práv opiera o argumentáciu, v ktorej predostiera tvrdenia o porušení zásady špeciality v jeho trestnej veci, ako aj zásady rovnosti zbraní preferovaním dôkazov v jeho neprospech produkovaných stranou obžaloby, ústavný súd zistil, že identické námietky porušenia označených práv rozhodnutím odvolacieho súdu sťažovateľ v minulosti uplatnil, pričom o nich ústavný súd rozhodol uznesením č. k. III. ÚS 204/2011-32 z 3. mája 2011, keď sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (pozri stranu 15 až 23 označeného uznesenia ústavného súdu).

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd s odkazom na už citované ustanovenie § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v danej časti námietok pri predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol o sťažnosti sťažovateľa v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2016